

Zpráva o šetření ve věci pana A.

Se svým podnětem se na mě dne 11. 8. 2021 obrátil **pan A.**, bytem xxxx (dále také „stěžovatel“), v němž si stěžoval na průtahy v řízení o přiznání invalidního důchodu. Žádost o dávku podal v červnu 2020, do dne podání podnětu však neobdržel konečné rozhodnutí.

K podnětu přiložil sdělení České správy sociálního zabezpečení (dále také „ČSSZ“) ze dne 9. 6. 2021, v němž jej informovala, že o jeho důchodové dávce prozatím nemůže rozhodnout z důvodu nespolupráce rakouského nositele důchodového pojištění, který jí dosud nezaslal potvrzení o jeho rakouských dobách pojištění.

Stěžovatel dále ve svém podnětu napadal skutečnost, že ČSSZ neakceptovala jeho námítky proti opatření o přiznání solo českého důchodu jako prozatímní dávky po dobu řízení o přiznání invalidního důchodu. Byl nespokojen s posouzením svého zdravotního stavu a stanovením data vzniku invalidity.

Na základě uvedených skutečností jsem zahájil šetření postupu orgánů správy sociálního zabezpečení při rozhodování o invalidním důchodu stěžovatele dle ustanovení § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

A. Shrnutí závěrů

- (1) Kopie posudkového spisu stěžovatele, kterou mám k dispozici, neodpovídá zákonným požadavkům na obsah spisové dokumentace.**
- (2) Orgány správy sociálního zabezpečení se v řízení o přiznání invalidního důchodu stěžovateli dopustily neodůvodněných průtahů.**
- (3) Posudky o invaliditě stěžovatele ze dnů 15. 6. 2020, 4. 2. a 1. 4. 2022 jsou neúplné a nepřesvědčivé.**

B. Skutková zjištění

V rámci šetření jsem si vyžádal vyjádření ČSSZ k jejímu postupu ve věci stěžovatele.

Z něj vyplynulo, že žádost stěžovatele o přiznání invalidního důchodu ze dne 30. 1. 2020 byla ČSSZ doručena dne 29. 6. 2020. Řízení s rakouským nositelem pojištění bylo zahájeno dne 30. 7. 2020, kdy mu ČSSZ postoupila všechny potřebné podklady a požádala jej o zaslání potvrzení o rakouských dobách důchodového pojištění (formulář E 205 AT). Zaslání formuláře E 205 AT a rozhodnutí ČSSZ následně u partnerské instituce urgovala ve dnech 26. 10. 2020, 25. 2. 2021, 9. 6. a 15. 9. 2021. Do dne 17. 9. 2021, kdy ČSSZ vyhotovila své vyjádření určené pro mě, potřebné potvrzení od rakouského nositele pojištění neobdržela.

Dne 11. 8. 2020 byl žadatel informován o poskytování invalidního důchodu pro invaliditu I. stupně v prozatímní výši. Dne 19. 10. 2020 uplatnil stěžovatel námítky, kterými napadl posudek Okresní správy sociálního zabezpečení Opava (dále také „OSSZ Opava“) ze dne 15. 6. 2020 a požádal o přezkoumání zdravotního stavu. Námítky byly zamítnuty rozhodnutím ze dne 7. 12. 2020. Proti posudku ze dne 15. 6. 2020 ani proti opatření ze dne 11. 8. 2020 nebyly dle mínění ČSSZ námítky ani odvolání přípustné, bylo třeba vyčkat vydání definitivního rozhodnutí a opravné prostředky uplatnit až proti němu.

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí ČSSZ o důchodu stěžovatele vázlo na nesoučinnosti rakouského nositele důchodového pojištění, požádal jsem dne 4. října 2021 rakouského veřejného ochránce práv, aby prošetřil postup rakouského nositele důchodového pojištění (Pensionsversicherungsanstalt Landesstelle Wien) v důchodové záležitosti stěžovatele.

Dopisem ze dne 20. října 2021 jsem pak znovu oslovil ČSSZ. Požádal jsem ji, aby se zabývala námitkami stěžovatele vůči hodnocení jeho zdravotního stavu. I v průběhu probíhajícího řízení o důchodu je možné provést kontrolní lékařskou prohlídku za účelem odstranění pojištěncem namítaných vad posouzení. Požádal jsem ji, aby námitky stěžovatele vztahující se k posouzení jeho zdravotního stavu předala posudkové lékařce OSSZ Opava MUDr. Hanně Bachar jako podnět k provedení mimořádné kontrolní lékařské prohlídky invalidity jmenovaného. Pokud by došlo ke změně hodnocení zdravotního stavu, nemuselo by po vydání prvostupňového rozhodnutí o důchodu proběhnout námitkové řízení, tj. snížila by se administrativní zátěž nejen stěžovatele, ale rovněž ČSSZ.

Po prostudování posudku o invaliditě stěžovatele ze dne 15. 6. 2020 jsem měl pochybnosti o jeho přesvědčivosti. Problém jsem spatřoval zejména v odůvodnění stanovení data vzniku invalidity k 27. 5. 2020, kdy bylo u stěžovatele provedeno neurologické vyšetření. Posudková lékařka v posudkovém zhodnocení totiž uvedla, že nepříznivý zdravotní stav stěžovatele je chronický a trvá od roku 2014, přičemž není možné ho řešit operační léčbou. Vyvstala zde tudíž otázka, zda nebylo datum vzniku invalidity stěžovatele stanoveno k nahodilému dni.

Požádal jsem proto ČSSZ o vyjádření k postupu posudkové lékařky při posuzování zdravotního stavu stěžovatele. Protože stěžovatel ve svém podání namítal i to, že dle jeho názoru způsobuje jeho zdravotní postižení výraznější pokles pracovní schopnosti odpovídající II. stupni invalidity, požádal jsem ČSSZ rovněž, aby reagovala i na tuto námitku stěžovatele.

Dne 15. 11. 2021 mi ČSSZ poslala posudkový spis stěžovatele a sdělila, že postup posudkové lékařky OSSZ Opava při posuzování zdravotního stavu stěžovatele vyhodnocuje odbor lékařské posudkové služby (dále také „LPS“) ČSSZ.

Ve spisovém přehledu posudkového spisu je uvedeno, že dne 30. 1. 2020 předala OSSZ Opava žádost lékařské posudkové službě OSSZ Opava o vyhotovení posudku o invaliditě. Profesní dotazník a výzva k součinnosti byly odeslány dne 31. 1. 2020. Tato výzva není v kopii posudkového spisu, kterou mám k dispozici, založena. V posudkovém spisu se nachází prázdný formulář E 213 CZ, který je datován dnem 30. 1. 2020. Ve spisu však není uvedeno, kdy byl odeslán praktické lékařce stěžovatele k vyplnění. Dále se v něm nachází tento formulář vyplněný, označený datem 24. 2. 2020. V jeho textu je však zmíněno, že jako jeho příloha je připojen popis EKG ze dne 3. 3. 2020. Na formuláři není uvedeno, kdy byl OSSZ Opava doručen. Na straně 6 se pouze nachází otisk razítka MUDr. Olgy Knitlové a datum 11. 6. 2020.

Dále je v posudkovém spisu založena výzva ze dne 28. 5. 2020, v níž OSSZ Opava požádala ošetřující praktickou lékařku stěžovatele o vyplnění formuláře E 213 a dodatečné strany č. 1. Tato výzva není zaznamenána ve spisovém přehledu. V dokumentaci se nalézají i nedatované sdělení praktické lékařky stěžovatele, že po telefonické domluvě zasílá stránku 5, 6, nyní již s razítkem + nové zprávy pacienta. Rovněž se zde nachází záznam

praktické lékařky ze dne 4. 6. 2020, v němž je uvedeno, že jako dodatek k posouzení invalidity zasílá pacientem dodané nové zprávy z vyšetření z března až května 2020.

Na základě zdravotnické dokumentace praktické lékařky pak OSSZ Opava dne 15. 6. 2020 vypracovala posudek o invaliditě.

Dne 10. 1. 2022 jsem obdržel sdělení rakouského veřejného ochránce práv, že prošetřuje postup rakouského nositele důchodového pojištění v záležitosti stěžovatele.

Dne 24. 1. 2022 mě ČSSZ informovala, že odbor LPS ČSSZ provedl recenzi posudkového spisu stěžovatele a dospěl k závěru, že posudek o invaliditě ze dne 15. 6. 2020 je neúplný a nepřesvědčivý. Nařídil proto provedení mimořádné kontrolní lékařské prohlídky stěžovatele.

ČSSZ mi rovněž sdělila, že dne 19. 10. 2021 obdržela potvrzení rakouského nositele důchodového pojištění E 205 AT, na jehož základě dne 19. 1. 2022 vydala rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu pro invaliditu I. stupně stěžovateli. Dne 30. 1. 2022 podal stěžovatel proti tomuto rozhodnutí námitky, v nichž vyjádřil nespokojenost jak se stupněm invalidity, tak s určením data, k němuž byl uznán invalidním v I. stupni.

Dne 4. 2. 2022 provedla OSSZ Opava mimořádnou kontrolní lékařskou prohlídku, v jejímž rámci došlo k oduznání invalidity stěžovatele. Posudková lékařka MUDr. Knitlová z OSSZ Opava si obstarala zdravotnickou dokumentaci stěžovatele a vyšla z nálezů v ní obsažených. Na jejich základě dospěla k závěru, že hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele je stav po disectomii anterior et TDR–Mobi–C4/5, disectomii anterior, foraminotomii I. dx. C5/C6 + TDR Mobi-C, syndrom lehkého zániku C5/6 vpravo dle SSEP. S přihlédnutím k možnostem využívat vysokoškolského vzdělání, využívat dosavadních pracovních zkušeností, nálezu bez známek zánikové neurogenní léze, bez svalové hypotrofie, omezení svalové síly, poruchy jemné motoriky, stanovila posudková lékařka procentní míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatele dolní hranicí rozmezí stanoveného v kapitole XIII odd. E pol. 1c) přílohy vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity (30–40 %), tj. 30 %.

Posudková lékařka dále uvedla, že při předchozím posudkovém hodnocení stěžovatele byl pokles jeho pracovní schopnosti nadhodnocen. Objektivní popis zdravotního stavu a uvedený funkční dopad dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu neodpovídá vyššímu poklesu pracovní schopnosti, než kolik činí dolní hranice poklesu pracovní schopnosti u zdravotního postižení vymezeného v kapitole XIII odd. E pol. 1c) přílohy vyhlášky o posuzování invalidity. Položka není zcela naplněna, u stěžovatele nebyl prokázán funkčně významný neurologický nález s poškozením nervu, popř. symptomatologie neurogenního močového měchýře, se závažným snížením celkové výkonnosti organismu při běžném zatížení. Stěžovatel má některé denní aktivity omezeny, což však lze funkčně hodnotit jako středně těžké postižení, proto posudková lékařka hodnotila zdravotní stav stěžovatele dle zmíněné položky, ale dolní hranicí. Posudková lékařka dodala, že při hodnocení se posuzuje nikoliv diagnóza, ale funkční dopad zdravotního postižení posuzovaného na jeho pracovní schopnost, přičemž se zohledňuje i kvalifikační složka pracovního potenciálu posuzovaného.

Při předchozím posouzení zdravotního stavu posudková lékařka nesprávně nadhodnotila funkční dopad zdravotního postižení stěžovatele na jeho pracovní schopnost a nezohlednila všechna posudková kritéria, jež měla vzít v úvahu. Zdravotní stav stěžovatele neodpovídá žádnému stupni invalidity.

ČSSZ pak dne 17. 2. 2022 vydala rozhodnutí, jímž stěžovateli od 16. 3. 2022 odňala invalidní důchod. Stěžovatel proti tomuto rozhodnutí podal dne 7. 3. 2022 námitky, v nichž napadl oduznutí invalidity. Upozornil v nich na to, že má zúžený páteřní kanál v oblasti krční páteře u obratlů C 4/5 a C 6/7 na pouhých 6 mm, přičemž při jeho dalším zúžení, k němuž může dojít i v důsledku námahy při výkonu zaměstnání, mu reálně hrozí ochrnutí (kvadruplegie). Již nyní jej boleti krční páteře a parestezie horních i dolních končetin, jakož i slabost dolních končetin, zásadním způsobem limitují nejen ve vztahu k výkonu výdělečné činnosti, ale rovněž při běžných životních úkonech. Na podporu svých tvrzení předložil nové lékařské nálezy od neurochirurga Fakultní nemocnice Ostrava MUDr. Tomáše Palečka, Ph.D., ze dne 1. 3. 2022 a od neuroložky z Hlučína MUDr. Antoniny Zakreničné ze dne 7. 3. 2022.

MUDr. Paleček, Ph.D., ve svém nálezu mj. zmínil, že bolesti krční páteře a parestezie horních končetin stěžovatele omezují při činnostech v delším sedu nebo stojí. Anteflexe krční páteře vyvolá akcentaci v horních končetinách, ale i brnění dolních končetin s pocitem oslabení dolních končetin. Těmito potížemi je stěžovatel výrazně limitován i při zkráceném úvazku v zaměstnání. Stěžovateli pak doporučil zpřísnit režimová opatření, vyvarovat se předklonu hlavy, delšímu sedu nebo stojí.

MUDr. Zakreničná popsala zdravotní potíže stěžovatele, zmínila, že se intenzivně snaží zachovat svou práceschopnost, dle jejího názoru však není schopen soustavné výdělečné činnosti.

Dne 1. 4. 2022 vypracovala posudková lékařka ČSSZ regionálního pracoviště Ostrava MUDr. Milena Holásková posudek o invaliditě v rámci námitkového řízení proti rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu I. stupně. V něm uvedla, že vyšla z rozsáhlé zdravotnické dokumentace stěžovatele včetně nálezů, které připojil ke svým námitkám ze dne 7. 3. 2022.

Popsala všechna zdravotní postižení, jimiž stěžovatel trpí, a dospěla k závěru, že není invalidní.

Dle mínění posudkové lékařky je stěžovatel schopen pracovního zařazení s vyloučením těžší fyzické práce, práce ve vynucených polohách těla, ve výškách, v nepříznivých klimatických podmínkách, s nadměrným přetěžováním horních končetin.

Protože u stěžovatele není postižena svalová síla končetin, jemná motorika, nejsou stacionární parézy a posuzovaný je schopen při pracovním zařazení využívat vysokoškolského vzdělání i pracovních zkušeností, hodnotila posudková lékařka zdravotní stav stěžovatele dle kapitoly XIII oddílu E položky 1c) přílohy vyhlášky o posuzování invalidity a v rámci zde stanoveného rozmezí poklesu pracovní schopnosti (30–40 %), dolní hranicí tohoto rozmezí 30 %.

Posudková lékařka neshledala důvod pro podřazení zdravotního postižení stěžovatele pod položku 1d), protože se u stěžovatele dle jejího názoru nejedná o těžké funkční postižení páteře, se závažným postižením nervů, svalovými atrofiemi, parézami, poruchami hybnosti končetin či poruchami funkce svěračů.

Dne 17. 5. 2022 vydala ČSSZ rozhodnutí o námitkách proti prvostupňovému rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu. Toto rozhodnutí změnila tak, že se žádost o invalidní důchod zamítá a stěžovateli náleží na základě původního rozhodnutí o přiznání invalidního důchodu výplata této dávky do 15. 3. 2022. De 18. 5. 2022 pak ČSSZ vydala rozhodnutí o druhých námitkách stěžovatele proti rozhodnutí o odnětí invalidního důchodu. Tímto rozhodnutím ČSSZ své předchozí rozhodnutí potvrdila a námitky stěžovatele zamítla.

Stěžovatel se po seznámení s oběma rozhodnutími ČSSZ o námitkách rozhodl proti nim podat žalobu.

C. Právní hodnocení

Pro větší srozumitelnost si své právní hodnocení dovolím rozdělit do více částí:

C.1 Posudkový spis

Kopie posudkového spisu stěžovatele, kterou mám k dispozici, neodpovídá zákonným požadavkům na obsah spisové dokumentace.

Všechny okresní správy sociálního zabezpečení jsou povinny na základě každé žádosti o invalidní důchod založit tzv. posudkový spis. Každý spis musí být označen spisovou značkou. Spis tvoří zejména podání, protokoly, záznamy, písemná vyhotovení rozhodnutí a další písemnosti, které se vztahují k dané věci. Přílohou, jež je součástí spisu, jsou zejména důkazní prostředky, obrazové a zvukové záznamy a záznamy na elektronických médiích. Spis musí obsahovat soupis všech svých součástí, včetně příloh, s určením data, kdy byly do spisu vloženy.¹

Do spisu se zakládají všechny dokumenty, které OSSZ v dané věci obdrží nebo které sama vytvoří. Každý dokument musí být označen jednoznačným identifikátorem a musí být evidován v evidenční pomůcce (spisovém přehledu).²

Jak jsem podrobně popsal v části B této zprávy, kopie posudkového spisu stěžovatele, kterou mám k dispozici, nespĺňuje výše uvedené zákonné požadavky na vedení spisu. Ve spisovém přehledu (v evidenční pomůcce) nejsou zaznamenány všechny úkony provedené OSSZ Opava (např. výzva k součinnosti ze dne 28. 5. 2020), rovněž v něm není uvedeno, kdy OSSZ obdržela písemnosti od praktické lékařky stěžovatele a chybí záznam o telefonickém hovoru s praktickou lékařkou stěžovatele. V kopii posudkového spisu se pak nenachází kopie výzvy k součinnosti zmíněné ve spisovém přehledu ze dne 31. 1. 2020.

Řádné vedení spisové dokumentace je nezbytné, aby kontrolní orgány (nadřízený správní orgán, správní soud, veřejný ochránce práv atd.) mohly ověřit, že byl postup dotčeného správního orgánu v dané věci v souladu s platnou právní úpravou.

1 Ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů.

2 Ustanovení § 64 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, ve znění pozdějších předpisů.

V důsledku neúplnosti spisové dokumentace v této věci např. nemohu ověřit, zda OSSZ Opava výzvu k součinnosti ze dne 31. 1. 2020 zaslala praktické lékařce stěžovatele, jestli si vyžádala jen vyplnění formuláře E 213 CZ nebo i zaslání zdravotnické dokumentace stěžovatele, případně zda na základě obdržných podkladů od praktické lékařky stěžovateli uložila, aby jí poskytla další součinnost (např. aby se podrobil určitému vyšetření, doložil další podklady atd.).³ Za skutková zjištění tak mohu vzít pouze skutečnosti, které jsou z kopie posudkového spisu patrné.

C.2 Plynulost řízení

Orgány správy sociálního zabezpečení se v řízení o přiznání invalidního důchodu stěžovateli dopustily neodůvodněných průtahů.

Orgány správy sociálního zabezpečení jsou povinny vyřizovat všechny věci bez zbytečných průtahů.⁴ Dodržení této povinnosti spočívá mj. v tom, že orgány správy sociálního zabezpečení musejí činit nezbytné úkony v řízení, tak aby ČSSZ zvládla vydat rozhodnutí o důchodu bez zbytečného odkladu.⁵

První okolnost, kterou je třeba vyhodnotit, je, zda OSSZ Opava nebyla při vyhotovování posudku o invaliditě ze dne 15. 6. 2020 neodůvodněně nečinná. Lhůta pro vydání posudku o invaliditě činí 45 dnů.⁶ OSSZ posudek vydala po 137 dnech od podání žádosti o důchod.

V situaci, kdy by OSSZ Opava v dané době opakovaně vyzývala praktickou lékařku nebo stěžovatele k poskytnutí součinnosti nezbytné pro posouzení invalidity stěžovatele, stanovila jim za tím účelem přiměřené lhůty a podnikala nezbytné kroky k vydání posudku, bych danou dobu nepovažoval za nepřiměřeně dlouhou (přiměřeně bych na prodloužení lhůty pro vyhotovení posudku o invaliditě aplikoval ustanovení § 107a zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, jež se použije pro prodloužení lhůty pro vydání rozhodnutí o důchodu).

Ze spisové dokumentace však od konce února/počátku března 2020 (vyplněný formulář E 213 CZ je datován dnem 24. 2. 2020, je v něm však zmíněn náleze ze dne 3. 3. 2020) do 28. 5. 2020, kdy byla vyhotovena výzva k poskytnutí součinnosti pro praktickou lékařku stěžovatele, není patrná žádná procesní aktivita OSSZ.

Zmíněná doba bez zdokumentované procesní aktivity OSSZ je nepřiměřeně dlouhá, **v postupu OSSZ Opava při posuzování invalidity stěžovatele proto shledávám neodůvodněné průtahy.**

Dále je třeba vyhodnotit i plynulost řízení u ČSSZ.

Pro vydání rozhodnutí o důchodu je stanovena lhůta **90 dnů** ode dne podání žádosti o důchod (lhůta 45 dnů pro vypracování posudku o invaliditě zmíněná výše je tzv. lhůtou ve lhůtě, neprodlužuje 90denní lhůtu pro vydání rozhodnutí o důchodu).⁷

³ Ustanovení § 16 odst. 4 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Ustanovení § 6 odst. 1 správního řádu.

⁵ Ustanovení § 71 odst. 1 správního řádu.

⁶ Ustanovení § 16a odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

⁷ Ustanovení § 85a odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

Lhůta pro vydání rozhodnutí o důchodu se prodlužuje o dobu nezbytnou k provedení dožádání, ke zpracování znaleckého posudku nebo k doručení písemnosti do ciziny.⁸ Tato lhůta se dále prodlužuje o dobu, po kterou se došetřují rozhodné skutečnosti u zaměstnavatelů a dalších právnických nebo fyzických osob, správních úřadů, cizozemských nositelů nemocenského, důchodového, zdravotního nebo úrazového pojištění (zabezpečení), a o dobu, kterou orgán sociálního zabezpečení stanovil tomu, kdo podání učinil, k odstranění nedostatků podání.⁹

V průběhu řízení pak ČSSZ musí bez zbytečného odkladu činit všechny nezbytné kroky ke zjištění skutečného stavu věci a vydání rozhodnutí, a to i tehdy, pokud běží lhůta pro poskytnutí součinnosti ze strany účastníka řízení nebo jiných externích subjektů.

Pokud ČSSZ v důchodové záležitosti jedná se zahraničním nositelem důchodového pojištění, je povinna v případě, kdy do **3 měsíců** od něj neobdrží požadovanou součinnost, její poskytnutí urgovat. Pravidlo tří měsíců není v žádném právním předpisu zakotveno, vyvinulo se v rámci dlouhodobé mezinárodní praxe mezi nositeli důchodového pojištění různých států a považuje se za dobu přiměřenou k poskytnutí součinnosti v mezinárodních vztazích sociálního zabezpečení. Jedná se tedy o mezinárodní zvykové právo, které však nositelé důchodového pojištění respektují a dodržují.

Ze spisové dokumentace stěžovatele jsem zjistil, že ČSSZ obdržela žádost stěžovatele ve dnech 29. 6. a 30. 7. 2020 se obrátila na rakouského nositele důchodového pojištění. Tento úkon ČSSZ učinila bez zbytečného odkladu. Totéž platí pro první urgenci poskytnutí součinnosti, kterou ČSSZ odeslala na konci zvykové tříměsíční lhůty dne 26. 10. 2010. Další dvě urgencye však rakouskému nositeli důchodového pojištění zaslala se zpožděním, urgenci ze dne 25. 2. 2021 po uplynutí 4 měsíců od urgencye předchozí a urgenci ze dne 9. 6. 2021 po uplynutí tří měsíců a 14 dnů od urgencye předešlé. Pro úplnost dodávám, že poslední urgenci ze dne 15. 9. 2021 ČSSZ rakouskému nositeli pojištění zaslala po uplynutí 3 měsíců a 6 dnů.

V opožděném zaslání těchto tří urgencí **shledávám neodůvodněné průtahy v řízení, jedná se však o velmi krátká období neodůvodněné nečinnosti ČSSZ.**

Na závěr této části zprávy o šetření je třeba se zabývat i plynulostí úkonů ČSSZ v řízení po obdržení potvrzení o rakouských dobách důchodového pojištění stěžovatele dne 19. 10. 2021. Až dne 19. 1. 2022 vydala ČSSZ rozhodnutí, kterým stěžovateli přiznala invalidní důchod.

Protože všechny rozhodné skutečnosti pro rozhodnutí o českém plném (solo) důchodu ČSSZ zjistila již před vydáním opatření o poskytování prozatímního důchodu ze dne 11. 8. 2020, hodnotím dobu tří měsíců na provedení srovnávacího výpočtu plného a dílčího důchodu stěžovatele dle evropských koordinačních nařízení a na vydání konečného rozhodnutí za nepřiměřeně dlouhou. Výpočet dílčího důchodu a porovnání, který z obou důchodů je vyšší, se realizuje za využití výpočetní techniky, nejedná se tedy o administrativně náročný úkon, pro jehož uskutečnění by byl nezbytný delší časový úsek než 30 dnů od obdržení potvrzení o rakouských dobách pojištění.

8 Ustanovení § 71 odst. 3 písm. b) správního řádu.

9 Ustanovení § 107a zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

ČSSZ tak byla rovněž **v době od obdržení potvrzení o rakouských dobách pojištění do dne vydání rozhodnutí o důchodu neodůvodněně nečinná.**

Shrnu-li výše uvedené skutečnosti, orgány správy sociálního zabezpečení se v řízení o přiznání invalidního důchodu stěžovateli dopustily neodůvodněných průtahů. Je však třeba zdůraznit, že nepřiměřená délka řízení byla způsobena zejména tím, že rakouský nositel důchodového pojištění déle než jeden rok od vyžádání součinnosti ČSSZ nezaslal potvrzení o rakouských dobách pojištění stěžovatele, jež ČSSZ nezbytně potřebovala, aby mohla o důchodu stěžovatele rozhodnout. V důsledku toho byla celková doba řízení nepřiměřeně dlouhá.

C.3 Posudek o invaliditě stěžovatele ze dne 15. 6. 2020

Posudek o invaliditě ze dne 15. 6. 2020 byl neúplný a nepřesvědčivý.

Protože neúplnost a nepřesvědčivost tohoto posudku uznaly i orgány správy sociálního zabezpečení, nebudu na tomto místě vyjmenovávat chyby, jimiž trpěl. Pro informaci stěžovatele pouze zmíním právní úpravu posudků o invaliditě a požadavky, které na ně klade ustálená judikatura správních soudů a rovněž veřejný ochránce práv.

Posudek o invaliditě je výsledkem posouzení zdravotního stavu žadatele o důchod posudkovým lékařem okresní správy sociálního zabezpečení. Pro jeho vydání si posudkový lékař musí obstarat nezbytné podklady (zejména zdravotnickou dokumentaci žadatele),¹⁰ aby mohl posoudit, zda posuzovaný trpí onemocněním, které je možné označit za dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a zda toto onemocnění způsobuje podstatný pokles pracovní schopnosti znamenající invaliditu (alespoň o 35 %). V případě zjištění existence invalidity je posudkový lékař povinen určit datum jejího vzniku.

Náležitosti posudku o invaliditě jsou vymezeny v ustanovení § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Z nich za nejdůležitější je třeba označit:

- výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce,
- skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce,
- výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti a
- odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti.

Protože právní úprava náležitostí posudku o invaliditě je poměrně kusá, ustálená judikatura správních soudů dovodila, že posudek musí splňovat několik požadavků, tj. musí být **jasný, určitý, úplný a přesvědčivý.**

¹⁰ Povinnost obstarat si nezbytné podklady plyne z ustanovení § 3 správního řádu, podle něhož musí správní orgán postupovat tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu (zásada legality, zákazu zneužití pravomoci, ochrany práv nabytých v dobré víře, proporcionality, ochrany veřejného zájmu, nestranného postupu a rovného přístupu a ochrany legitimního očekávání).

Úplnost posudku spočívá v tom, že se v něm posudkový lékař vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, tedy i s těmi, které namítá účastník uplatňující nárok na invalidní důchod, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění svého posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro laika, který nemá odborné lékařské znalosti. Posudek, který neobsahuje náležité odůvodnění posudkových závěrů, nelze vzít za přesvědčivý.¹¹ **Jasnost a určitost** lze pak spatřovat v tom, že posudkové závěry jsou jednoznačné a konkrétně zdůvodněné.¹²

C.4 Posudky o invaliditě ze dnů 4. 2. a 1. 4. 2022

Oba tyto posudky hodnotím jako neúplné a nepřesvědčivé.

Přestože oba posudky obsahují podrobné odůvodnění posudkových závěrů, shledávám v nich zásadní problém, protože se posudkové lékařky podrobněji nezabývaly dopadem onemocnění páteře stěžovatele na výkon jeho zaměstnání. Obě posudkové lékařky dospěly k závěru, že vzhledem k tomu, že je stěžovatel posuzován jako vysokoškolsky vzdělaný manažer, neomezuje jej jeho onemocnění páteře nijak zásadním způsobem ve výkonu jeho zaměstnání. Při výkonu činnosti manažera však naprostá většina osob pracuje s počítačem, a to po převážnou část dne. Při práci s ním pak dochází k namáhání horních končetin a k dlouhodobému setrvávání ve vynucené poloze sedu, což je pro stěžovatele vzhledem k jeho zdravotnímu postižení nevhodné. Při obchodních jednáních, případně při cestování na ně, pak manažerův rovněž musejí delší dobu setrvat ve vynucené poloze v sedu, a tuto polohu nemohou dle potřeby změnit, což je pro stěžovatele rovněž limitující.

Ani jeden z uvedených posudků neobsahuje přesvědčivé odůvodnění, na základě kterých skutečností dospěly posudkové lékařky k závěru, že stěžovatele jeho zdravotní postižení podstatným způsobem nelimituje při výkonu jeho profese.

Názor, že zdravotní postižení stěžovatele jej při výkonu funkce manažera omezuje, naopak vyslovili ve svých lékařských zprávách, jež stěžovatel přiložil ke svým námitkám, jak neurochirurg MUDr. Paleček, Ph.D., tak neuroložka MUDr. Zakreničná. Posudková lékařka v námitkovém řízení se však s těmito tvrzeními nijak nevyřádala.

Oba předmětné posudky jsou proto neúplné a nepřesvědčivé.

D. Informace o dalším postupu

Orgány správy sociálního zabezpečení se ve věci stěžovatele dopustily několika pochybení popsaných výše v části C této zprávy.

Tuto zprávu o šetření zasílám ředitelce odboru Kancelář ústředního ředitele ČSSZ Mgr. Ivaně Žáčkové a stěžovateli. Protože se stěžovatel rozhodl proti rozhodnutím ČSSZ o námitkách bránit soudní cestou, uzavírám šetření v jeho věci dle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv. Soudní řízení má přednost před mým šetřením, v průběhu soudního řízení bude spisová dokumentace stěžovatele vedená orgány správy sociálního zabezpečení předložena soudu a následné rozhodnutí soudu bude závazné nejen pro stěžovatele a ČSSZ, ale i pro mě. Neshledám proto v současné chvíli jako účelné

11 Viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61; dostupné na www.nssoud.cz.

12 Viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2022, č. j. 10 Ads 207/2020-24; dostupné na www.nssoud.cz.

pokračovat v jednáních s orgány správy sociálního zabezpečení v této věci, protože by mi nemohly poskytovat nezbytnou součinnost.

Stěžovatel však samozřejmě může moji zprávu o šetření předložit v soudním řízení jako důkazní prostředek.

Brno 21. června 2022

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)